

Άσε τ' αυτοκίνητο, πιάσε το ποδήλατο: μια πράσινη απάντηση στην εποχή της κλιματικής αλλαγής

Το ποδήλατο αποτελεί το κατεξοχήν οικολογικό μέσο μεταφοράς. Βοηθά στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, είναι αθόρυβο, καταλαμβάνει ελάχιστο χώρο για κυκλοφορία και στάθμευση, ενώ η χρήση του μπορεί να συνεισφέρει σε ένα υγιεινό τρόπο ζωής αφού εξασφαλίζει ολοκληρωμένη σωματική άσκηση.

Στη Λεμεσό ξεκίνησε από το 2013 η δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων το οποίο μέσα από ενδιαφέρουσες διαδρομές, προγραμματίζει να καλύπτει λειτουργικά όλη την πόλη και να προσφέρει εναλλακτικές πορείες διακίνησης, αναψυχής και άσκησης. Το δίκτυο στοχεύει στη ρύθμιση των κυκλοφοριακών προβλημάτων της πόλης στο πλαίσιο μιας αειφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης, η οποία θα μειώσει την εξάρτηση από το αυτοκίνητο. Εντούτοις, μέχρι στιγμής έχει αναπτυχθεί μόνο ένα κομμάτι του δικτύου. Το δίκτυο δεν είναι συνεχές και ασφαλές, ενώ για την ολοκλήρωση του εμπλέκονται ομάδες πολιτών με αντικρουόμενα συμφέροντα.

Θεωρήσαμε σημαντικό να διερευνήσουμε τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις αυτού του έργου και να εισηγηθούμε τρόπους καλύτερης ανάπτυξης και λειτουργίας

του δικτύου ποδηλατοδρόμων στην πόλη μας με βάση τις αρχές της αειφορίας, ιδιαίτερα στην εποχή της κλιματικής αλλαγής.

Πήραμε τα ποδήλατά μας και καταγράψαμε ως ποδηλάτες προβλήματα που συναντούμε στο δίκτυο ποδηλατοδρόμων. Διενεργήσαμε συνεντεύξεις με ποδηλάτες, οδηγούς αυτοκινήτων και λεωφορείων, αλλά και με ιδιοκτήτες καταστημάτων. Πήραμε επιστημονικά στοιχεία για την

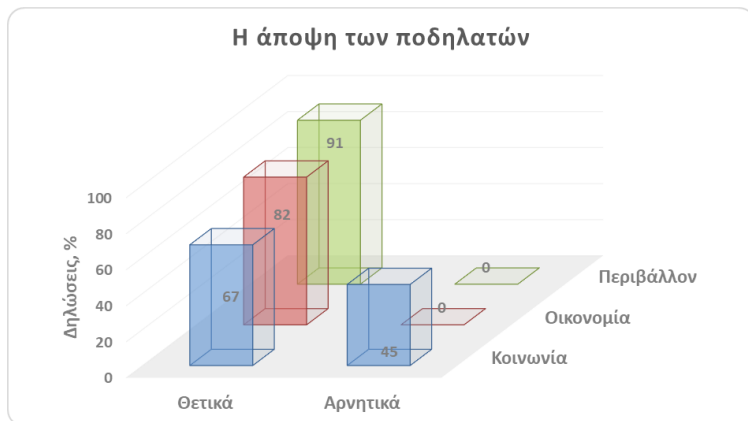
ποιότητα του αέρα. Συνολικά μιλήσαμε με 30 άτομα. Οι συνεντεύξεις απομαγνητοφωνήθηκαν και τα κείμενα αναλύθηκαν με τη Μέθοδο Ανάλυσης Περιεχομένου.

Πόσο έχει βελτιωθεί η ποιότητα του αέρα;

Επιστημονικά στοιχεία αποκαλύπτουν ότι στο παραλιακό μέτωπο της Λεμεσού, όπου υπάρχει συνεχής ποδηλατόδρομος μήκους 10 Km, καταγράφεται μειωμένη κυκλοφοριακή κίνηση με αποτέλεσμα την μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης της περιοχής. Στοιχεία του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας αναφορικά με την ποιότητα του αέρα, υπολογίζουν ότι τα τελευταία χρόνια, που περισσότεροι πολίτες χρησιμοποιούν τον παραλιακό ποδηλατόδρομο, οι τιμές για το όζον (O_3) και τα οξείδια του θείου (SO_2) ήταν χαμηλότερες σε σχέση με τις τιμές πριν τη δημιουργία του ποδηλατοδρόμου.

Πώς αντικρίζουν το δίκτυο ποδηλατοδρόμων οι ποδηλάτες;

Οι ποδηλάτες θεωρούν ότι στο κοινωνικό πλαίσιο υπάρχουν πολλά θετικά με τη χρήση του ποδηλατοδρόμου. Αυτά σχετίζονται με τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, ωστόσο, αναφέρουν αρκετά προβλήματα που δημιουργούνται από την ασυνέχεια του δικτύου, τη μαζική χρήση του ποδηλατοδρόμου από πεζούς και την παράνομη στάθμευση επί του ποδηλατοδρόμου. Κάνουν ιδιαίτερη αναφορά στα πλεονεκτήματα για το φυσικό περιβάλλον, εντοπίζοντας τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και της ηχορύπανσης, αλλά και την εξοικονόμηση φυσικών πόρων. Υποστηρίζουν, επίσης, ότι μόνο θετικά έχει στην οικονομία με τη μείωση του κόστους καυσίμων και την αύξηση του τουρισμού.

Ποια είναι η άποψη των οδηγών για το δίκτυο ποδηλατοδρόμων και τις ποδηλατικές λωρίδες;

Οι οδηγοί αυτοκινήτων και λεωφορείων αντιλαμβάνονται τη θετική συμβολή των ποδηλατοδρόμων στην ποιότητα του αέρα και τη μείωση καυσίμων. Ωστόσο, δεν συμφωνούν με την ιδέα να στενέψουν οι δρόμοι ή να μειωθούν οι χώροι στάθμευσης για τη δημιουργία ποδηλατικών λωρίδων. Επίσης, υποστηρίζουν ότι πολλές φορές οι ποδηλάτες δεν τηρούν τον κώδικα οδικής κυκλοφορίας, με αποτέλεσμα να θέτουν σε κίνδυνο όσους χρησιμοποιούν τους δρόμους. Ως ιδιαίτερο πρόβλημα αναφέρουν οι οδηγοί λεωφορείων τη δυσκολία στάσης των λεωφορείων στην αριστερή πλευρά του δρόμου όπου υπάρχουν ποδηλατικές λωρίδες.

Ποια είναι η άποψη των ιδιοκτητών καταστημάτων για τους ποδηλατοδρόμους;

Η συνεισφορά του δικτύου ποδηλατοδρόμων στην προστασία του περιβάλλοντος είναι αδιαμφισβήτητη και για τους ιδιοκτήτες καταστημάτων. Ωστόσο, υπάρχει μια διάσταση απόψεων εάν ο ποδηλατόδρομος ευνοεί ή όχι τις οικονομικές τους δραστηριότητες. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι η παρουσία του ποδηλατοδρόμου αύξησε τα άτομα που επισκέπτονται τα καταστήματα, ενώ σε άλλες περιπτώσεις αναφέρουν μείωση των πελατών τους λόγω κατάργησης των άμεσων χώρων στάθμευσης. Περισσότερα αρνητικά φαίνεται να αποδίδουν στην κοινωνική διάσταση, καθώς κάποιες φορές απρόσεκτοι ποδηλάτες μπορεί να κτυπήσουν κάποιον εισερχόμενο ή εξερχόμενο από το κατάστημά τους.

Καταληκτικά, όλοι οι φορείς αντιλαμβάνονται τη συνεισφορά του ποδηλάτου σε ένα πιο αειφορικό τρόπο ζωής. Ως προς την οικονομία, αν και γίνεται εξοικονόμηση καυσίμων, εντούτοις υπάρχει κάποιο κόστος αλλαγής του πολεοδομικού σχεδιασμού της πόλης για μετατροπή δρόμων και χώρων στάθμευσης σε ποδηλατικές λωρίδες. Εκεί όμως που φαίνεται να υπάρχει ο μεγαλύτερος προβληματισμός, είναι στην κοινωνική διάσταση των ποδηλατοδρόμων και ιδιαίτερα στην παιδεία και ευαισθητοποίηση ποδηλατών, πεζών, οδηγών και πολιτών γενικότερα.

Ωρα για δράση!

Ετοιμάσαμε και δώσαμε στους συμπολίτες μας ένα ενημερωτικό τρίπτυχο με τίτλο «Άσε τ' αυτοκίνητο, πιάσε το ποδήλατο». Σε αυτό το τρίπτυχο αναφερθήκαμε τόσο στη σημασία χρήσης του ποδηλάτου για το περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία όσο και στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ποδηλατών. Μιλήσαμε με πεζούς ενημερώνοντας τους ότι δεν πρέπει να χρησιμοποιούν τον ποδηλατόδρομο, αλλά τον διπλανό πεζόδρομο, ενώ συζητήσαμε με ποδηλάτες για την ανάγκη τήρησης του κώδικα οδικής κυκλοφορίας.

Με επιστολή μας στον Δήμαρχο Λεμεσού, ενημερώσαμε για τα αποτελέσματα της έρευνάς μας και εισηγηθήκαμε στον αρχιτέκτονα του Δήμου την ολοκλήρωση του δικτύου ποδηλατοδρόμων στην πόλη μας, το οποίο θα κάνει πιο ασφαλή την μετακίνηση των ποδηλατών. Θέσαμε επίσης το ζήτημα της σήμανσης, ώστε να καθοδηγεί ποδηλάτες, οδηγούς και πεζούς στην εφαρμογή των κανόνων στους ποδηλατοδρόμους. Πήραμε άδεια να φρεσκάρουμε τη σήμανση στον παραλιακό ποδηλατόδρομο.

Θεωρήσαμε σημαντικό να ενημερώσουμε τους συμμετέχοντες στο Παγκύπριο Συνέδριο Θετικών Επιστημών για το πώς μπορούν να αξιοποιήσουν τους ποδηλατοδρόμους, με όλα τα θετικά που αυτό θα έχει στα περιβαλλοντικά δεδομένα και την ποιότητα ζωής στην πόλη μας. Στη συζήτηση που ακολούθησε έγινε κατανοητή η σημασία του κοινωνικού διαλόγου, ώστε τα αναπτυξιακά έργα να συνάδουν περισσότερο με τις αρχές της αειφορίας λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις.

Ενημερώσαμε, επίσης, τους συμμαθητές και τους εκπαιδευτικούς μας με στόχο να αντιληφθούν τη σημασία χρήσης του ποδηλάτου.

Με τα συμπεράσματα και τις εισηγήσεις της έρευνας μας πιστεύουμε ότι βάλαμε κι εμείς ένα λιθαράκι, ώστε η πόλη μας να γίνει μια αειφόρος πόλη για τις τωρινές και τις μελλοντικές γενεές, υιοθετώντας πράσινες λύσεις στην εποχή της κλιματικής αλλαγής.

Βιβλιογραφία

Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Sage Publications.
Φλογαΐτη, Ε. & Δασκολιά Μ. (2004). *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Σχεδιάζοντας ένα Αειφόρο Μέλλον*. Στο: Π. Αγγελίδης & Γ. Μαυροειδής (επιμ.), Εκπαιδευτικές Καινοτομίες για το Σχολείο του Μέλλοντος (σσ. 281-302). Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Μαθητική Ομάδα: Βαρβάρα Σταυρινίδου, Μενελίνα Παναούτα, Λυδία Γιαννοπούλου, Μάριος Σταυράκης, Άγγελος Ποργιανός

Συντονιστές εκπαιδευτικοί: Δήμητρα Χατζηχαμπή, Γιώργος Παπαδόπουλος